18-ter Jahrgang Nr. 53. Jüdische Pester Zeitung. Freitag, 7. Mai 1886.

Redaction u. Administration
befinden sich:
HUDAPEST,
Hochstrasse Nr. 1.
Pränumerations-Preis:
Für Oesterreich-Ungarn
Ganzjährig 8 Gulden Oestr. W.
Halbjährig 4 Gulden Oestr. W.
Vierteljährig 2 Gulden Oestr. W.
Für's Ausland
Ganzjährig 9 Guld. — kr. O. W.
Halbjährig 4 Guld. 50 kr. O. W.
Vierteljähr. 2 Guld. 25 kr. O. W.
Pränumerationen
werden jeden Tag entgegengenommen.
Annoncen werden nach aufliegendem Tarif berechnet.

יידישע פעסטער צייטונג

פאָליטישעס אָרגאַן. ערשיינט וואָכענטליך דרײַמאָל.

רעדאַקציאָן אונד אַדמיניס־
טראַציאָן
בעפינדען זיך:
בודאַפּעסט,
האָכשטראַסע נומ. 1.
פּראַנומעראַציאָנס־פּרײַס:
פיר אָסטערײַך־אונגאַרן
גאַנציאָריג 8 גולדן אָסט. וו.
האַלבּיאָריג 4 גולדן אָסט. וו.
ווירטעלייאָריג 2 גולדן אָסט. וו.
פיר אויסלאַנד
גאַנציאָריג 9 גולדן — קר. אָ. וו.
האַלבּיאָריג 4 גולדן 50 קר. אָ. וו.
ווירטעלייאָריג 2 גולדן 25 קר. אָ. וו.
פּראַנומעראַציאָנען
ווערען יעדען טאָג אָנגענומען.
אַנאָנצען ווערען נאָך אַן אָנגענומענעם
טאַריף ברעכענט.

בודאַפּעסט, פרײַטאָג דן 7 מײַ 1886. Erscheint wöchentlich dreimal. אכטצעהנטער יאָהרגאַנג נר. 53. 1886

דער אויסגלײַכס־פּערזאָנעל.

אין דער מיטווָאָכדמעדיצין דעם אבגעאָרדנעטענהויזעס דײַטשע ווערט אויף דער רעגעלונג דעם פּאָליטײַסטשאַפטלעכען פּערזאָנעלס נוסחס צו אַסטערײַך בעצוגנאָבערען געוועזענע עגטשײַדונג אין, איז לעגטע צוליב דער בעדײַטונג ביא, וועלכע דער פּאָליטאַן בעדײַטען, אונד צוואַר:

1. נעוועטצונגסוואָרט אויבער דעם אַסטערײַכישען אונגאַרישען צוגלײַכס־בונדנישס.

2. נעוועטצונגסוואָרט אויבער דער אבמאַכונגען אום אַמאָלטאַרשען דעם אויסלאַנדע געגענאַיבער.

3. נעוועטצונגסוואָרט אויבער דער פּרײַאַנגלונג דעם באַרפּרעסליאָנס־רעכטס אונגאַרישען נאַטיאָנאַלס.

4. נעוועטצונגסוואָרט אויבער דער שולד פּאַן 80 מילליאָנען מאָרק, וועלכע דער געוועסענאַרבײַט דער באַנק שולדיג.

5. נעוועטצונגסוואָרט אויבער דער נײַע צוקערשטייער.

אום דעם מאָטיוו, בעריכטס צו דעם ערשטען נעוועטצונגסוואָרט רעדן הערען זיך פּאָליטיקער־דעם עס נאָכגעגעבן אזוי, אין קלאָרעם בילד דעם שטאַנדפּונקט דער אונגאַרישען אונד דעם האַנדעלס צו געבען, אונד וויל עס פערנער נאָכגעגעבן אזוי, געוויסע פאָלגען אונאַכטען צו עטשוואָרעלן, דער עטשטע פּאַן דער אַפּפּאַראַט פערבינדונגס־אונד אויסגלײַכס־קאָמיטעט אין אונגאַרן זאָל נעשאַפען ווערען אין דער אַרט, ווי עס וויל אויך דער אויסגלײַכס־אַרטיקעל אין אונגאַרן אונד אויסטרײַך אין אַנדערען אויסגלײַכס־אַרטיקעלן אונד אין דער אַנדער

הייט נאך איינמאל צור פערד געריפען, אום וועלטגעשיכטליכע טהאטזאכען אנצופיהרען. וועל־כע דיא לייסטונגען דעם יידישען שאמעס אין הומאנער אונד שטאאטליכער בעציהונג, אויף אללען געביעטען דעם מענשליכען וויסענס אונד קאנענס, אין אלטער אונד נייער צייט דעם עפצט לעבענדען געשלעכטס אין ערזאנגרונג צו בריינגען. דער האבאכטמאך פערפאסער האט זיך אויף איינען קיצען רוים בעשראנקט. אונד דיא בי־שפיעלע דיא ער אנפיהרט, קאנגטען וואהר פער־מיזענדאכט ווערדען. ער וואללטע יעראך נור דען אנפאנג מאכען, אונד אלס ערפאהרענער וועלטמאנן, אלס טרעפליכער שריפטשפעללער אונד גלייכענדער ווערד, אנדערען, יינגערען לעבען דען וועג וויזען, דען דיא צו בעשרעיבען האבען, ווענן דיא מיט ערפאלג, אונד מיט אנשטאנד דיא אנגרי־פע צורקקוויזען וואללען, דיא פאן אינזערן פיינען אויף דען יידישען שאמעס, אויף אינזערען קא־ראקטער אונד א נוערע רעליגיאזען גרונדוואהרע גע־מאכט ווערדען.

הערר פאן ווערטהיימער הייבעלט גיכט, דאס דיא יידען אפטערליכט „אידייטשע" דיא אין באהן מען „פאללבלוט־פלאזען", אין פאללען עכטע פאר־מאטען זינד; ער פערלאנגט דיא פאללען ששאמס; בי־נעריליכען דעכטע פיר דיא יידען אלס יידען, ער שפריכט פאם יידישען שטאמם, דעסען לייסטונגען ער אויפצאללט.

דיא יידישע יוגענד איזט עס מיט גרייאדען זיך דען דייטשען אנגרייפען, דיא דיא ווייטשע־סען. דיא וואללען גיכט מעהר בייא דען פערשיעדע־נען נאציאנאלטאטען אן דיא טהירען פאכען, אום איגלאאס צו פערלאנגען, יינען דיעזע גיכט פרי־ווללען דיא טהירען אפפנען אונד אהנען דען אייג־טרייט מאנלך מאכען. אונד דער לעבענס־ווערדיגע גרייז וויזט אהנען דען וועג, דען דיא צו יאג־דען האבען אום אום צייעל צו געלאנגען. ער ריפט אהנען צו: „בדרך ארץ תמצא". אויף דעם וועגע דער טוגענד ווירד עס איך געלאנגען. פאלגעט נור דען בייספיעלען, דיא מיינע שריפט איך אנפיהרט, אונד דיא אנגרייפונגען ווירד גיכט אפסבליבען. געבעט איך אלס ווערן, אלס אנגעהאריגע דעם יידישען שאמעס, מיט דען מערקמאלען, דיא דיעזען שאמס אימטער גקלעגגצבעט האבען, אונד דער נאמע „פעמיטע" ווירד אין ערזעגנאמען ווערדען."

דער אללגעזעהענע פערפאסער פיהרט דאנן אן, וואס דיא מענשהייט דעם יידישען שאמ־מע פערדאנקט, וואס דיא זאהנע דעם יידישען שאמעס אויף דעם געביעטע דער הומאניטאט, אויף דען געביעטען דער אויפקלאהרונג, דער וויסענשאפט, דער מונסט אונד דעם מענשליכען פארטשרישטעם איבערהייפט געלייסטעט האבען.

פאר־עדסט ווירד דיא אללגעמיינע מענשענ־ליעבע נאכגעוויעזען, וועלכע אין דען לעהרען דעם יודענטהומס ענטהאלטען איזט, נאך דער יידישען לעהרע זינד אללע מענשען גוטער נאטעס, זאמט בריידער. האסס גענען אנדערסגלייבענע קענען דיא יידישע לעהרע גיכט. מאיזע פיהרט אונז „מלכי צדק", וועלכער גיכט דעם געשלעכטס אבראהאמס ענטשפאסען איזט, אלס „פרעמדער דעם האבסטען נאטעס" (כהן לאל עליון) פאר. אונז, דער קיין יודע ווער, ווירד דער קונעכט נאט־טעס גענאנט. שלמה המלך בייטעט אום דען זע־גען נאטעס פיר דען פרעמדען, דער גיכט אום איזראעל שטאמט. דער פראגעט מראכ זאגט: „האבען ווייר גיכט אללע אייגען פאטער? האט אונז גיכט איין נאמט געשאפפען?" (הלא אב אחד לכלנו, הלא אל אחד בראנו. אם פאראכטעט דעם פעריאהרונגסטאגעס (צו כל נדרי) בעטען אללע יודען: „פערגיב דער גאנצען געמיינדע אונד דעם פרעמדען דער אין איהרער מיטטע וואהנט" (ולגר הגר בתוכם).

(ווירד פארטגעזעטצט.)

☞ אנפראגען איבער לאזע אונד ווערטהפא־פערע בעאנטווארטעט דאס הייזיגע באנקהייז מ. וועלטגער גראטס.

פערלאזונג

1) דער 1860-ער לאזע. (שלוסס.)

פערגער געוואנען יע 1000 גול. מ׳ 494 נו׳ 8, מ׳ 973 נו׳ 8, מ׳ 1735 נו׳ 17, מ׳ 2529 נו׳ 1, מ׳ 3245, נו׳ 16, מ׳ 2693 נו׳ 11, מ׳ 4145 נו׳ 6, מ׳ 4694 נו׳ 12, מ׳ 5154 נו׳ 2, מ׳ 5196 נו׳ 4, מ׳ 5892 נו׳ 11, מ׳ 6810 נו׳ 20, מ׳ 6900 נו׳ 4, מ׳ 10346 נו׳ 7, מ׳ 10512 נו׳ 9, מ׳ 12180 נו׳ 18, מ׳ 13068 נו׳ 4, מ׳ 12862 נו׳ 10, מ׳ 14358 נו׳ 2 אונד 3, מ׳ 14467 נו׳ 8, מ׳ 14922 נו׳ 9, מ׳ 15110 נו׳ 1 אונד 13, מ׳ 15153 נו׳ 11 אונד 16, מ׳ 15916 נו׳ 12, מ׳ 16210 נו׳ 13, מ׳ 16394 נו׳ 20 אונד מ׳ 17338 נו׳ 13.

איף אללע איבריגען אין דען פערלאזטען סערען ענטהאלטענען, הייער גיכט בעזאנדערס אויפגעפרעגט גע־ווינגטמערן פאללע דער קליינסטע געווינגנסס פאן יע 600 גול.

2) דער קרעדיט־לאזע. (שלוסס.)

יע 2000 גולד. געווינגען מ׳ 670 נו׳ 5 אונד מ׳ 3309 נו׳ 84; יע 1500 גולד. מ׳ 805 נו׳ 49 אונד מ׳ 3809 נו׳ 34; יע 1000 גול. מ׳ 2933 נו׳ 9, מ׳ 3313 נו׳ 55, מ׳ 3413 נו׳ 16 אונד נו׳ 22; יע 400 גולד. מ׳ 110 נו׳ 16, 64, מ׳ 212 נו׳ 24, 55, 66, מ׳ 377 נו׳ 54, 81, 89, מ׳ 670 נו׳ 36, מ׳ 805 נו׳ 20 44 88, מ׳ 1526 נו׳ 9, מ׳ 1723 נו׳ 59, מ׳ 2068 נו׳ 5, 40, מ׳ 2384 נו׳ 4, 6, 31 81, מ׳ 2392 נו׳ 14, 70, 85, 95, מ׳ 2788 נו׳ 32, 58, מ׳ 2933 נו׳ 20, 50 95, מ׳ 3309 נו׳ 39, 45, מ׳ 3313 נו׳ 78, 3413 נו׳ 28, 75, 100, אונד מ׳ 3809 נו׳ 7.

איף אללען איבריגען פערלאזטען סערען ענטהאל־טענען געווינגנס; וומסען ענטפאלדערד קליינסטע געווינגן פאן יע 200 גולדען.

געשעפטס־בעריכט

געטרייד־געשעפט. ווייצען וואר פארגעסטערן פיעל צו מארקט געבראכט. דיא קויפלוסט וואר גוט, 20000 מעצט. וואיזדען פערקויפט. —

ווייצען, מחיים, 400 מעצטר׳ 81 קילאגראמס 8.95 גולד. — 100 מעצטרעגנס, 80 קילא 8.85 גולדען 100 מעצטר־צענטנער 80 קילא. 8.80 גולדען. — 200 מצט 77,5 ק. 8.70 גול. 1500 מצטר 79,2 ק׳ 8.90 גול. — ווייטענגרינער 1002 מעצטר 76.4 קילא 8,60 גולדען, פעסטערבאדען 200 מעצטר־צענטנער 82 קילא 8.90 גולד. באנאטער 600 מעצטרעגנ 77. קילא 8.40 גולד. — (אללעס פר׳ מ׳ מאנאט.)

האפער, 6,40—6,57½ גול. פר׳ מאסס.

טערמינע־געשעפט. ווייצען פר׳ הערבסט 8.20—8.22 גולד. האפער פר׳ הערבסט 6.17—6.19 גול. קוקורוץ פר׳ מאי־יוני 1886, 5.29—5.31 גולד.

ווייגער פרייז

ווייגער שראבטפיעהמארקט.

דער אויפטריעב אויף דעם ווייגער שלאכט־פיעהמארקט אם 3-טען ד. מ. בעטרוג 2928 שטיק. דאפען וואהרן — אינגאנרישע 904 פאלנישע אונד 1117 יידישע. דיא פרייזע שטעללטען זיך פר׳ 100 קילאגראמס: אינגאנרישע מאסס־אפסען 50 — 60. גולד. פאלנישע 50. —46, גולד. אונד יידישע 52 — 61 גולד.

שפרינטס —24, גול. פר׳ 10000 לעבע פערצענס.

הערויסגעבער אז. פערגאנטווארטליכער רעדאקטאר: מ. סאבאלטשי

קאנקורז.

אין דער פרעמדע איזט. ארטהאר. איזט. גע־מינדע איזט דיא ששעללע איינעס פאר־צוגלייכען בעדיעטען, מאגען זיך ארט אידע אפפערטע מיט אנשלעסענס אריגינאל־צייגנעסע, אנגאבע פאן אלטער אונד פאמיליענצאהל, איינ־זענדען. — נור דיא פאן דעם פארשטאנדע הייעצו בערופענען ווירדען צו איינעס פאבעפארגאנג צוגעלאסען, אונד נור דעם אקצעפטירטען ווער־דען דיא רייזעקאסטען פערגעטיגט.

ע ר ל י. 28. אפריל 1886.

אם אויפטראג דעם פארשטאנדעס

דאניעל רייז

געשיינדעגאטאר.

ברינגער שטאפפע

פיר איינען עלעגאנטען זאמטפראנצונג אין קופאנס צו מטר. 3·10 דאס זינד 4 ווד. עללען יע־דער קופאן

אום פל. 4.80 אויס פיינסטער, אום פל. —7. אויס האכפיינסטער, אום פל. 10.50 אויס אללערפיינסטער

עכטער שאפוואלדער,

זאוויא קאממאנינג אונד איבערעיגענשאפפענד פער־זענדעס גענען נאכנאהמע דעם בעפראנעס, דיא אלס רעעל אונד סאליד בעסטבעקאנגטע טיפאבריקס־ניעדערלאגע

SIEGEL-IMHOF in Brünn.

ערקלארונג: יעדער קופאן אויס 3·10 מטר־לאנג אונד 136 צטמ. בייטע, דאהער אללקאמטען גענענער אויף איינען קאמפל. הערזענאנזיג.

דיא בעקאנגטע פאבריקאט אונד בעריעהמטע לייסטונגספאהיגקייט אבער פיר־מא בייגטע דאהיר, דאס נור דיא בעסטע וואארע אונד גענויא נאך דעם גע־וואהלטען מוסטער גליעפערט ווירד.

דיא יעצטע ווערד פיעלע שייגרלפיר־מען אונטער דעם מאגטל „בריינגער־וואארע" איהר איינזעהן טייבען, פערזיכערט דעמגעמעגען אבגיג גיעדערלאגע מוסטער גראטס אונד פרانקא.

WILLERS GYÖRGY

Graveur

BUDAPEST, IV. Waltznergasse Nr. 11.

עמפפיעהלט זיך צור אנפערטיגונג אללער גראוור־ארבייטען אלס:

זיגעל, וויפפען, מאנאגראממע.

דאטום, אונד האנד־שטאמפפיעלען, שטאנגען, פינגען, פלאמבירצאנגען, טפען־קאסטען אונד נומער־אטאר־מאגיזיר, האבדרוקקפערגעסען עטצ.

קויטשוקשטאמפיגליען

אונד מעטאללשבלאנען־אבדרוקאנט.

דיא איינגאנג אונד דאפפעלטע בוכהאלטונג,

וועכסעללקונדע, מאנאקורדענטבעגינג, קארדיש־פאנדעגין עטצ. קאנן מאן זיך, אין אללגע וויגער לייטפאדען־ווייזען־אנטערריכטטמעטהאדע אין לאנגס־טענס 3 מאנאטען אנאיגנען בייא

Karl Blau, Budapest,

Königsgasse 25.

פראיינגעשלאגע נעגמע אין גאנגע פערפעלגונג, כאסט בתכשר נמיר, מאסגער פייב. אנפראגען בעאנטווארטע בעריטיללגסט.

HOTEL LONDON

BUDAPEST.

ווים־א־ווים פאם אפ־אינג. שטאטסבאהנהאף. אמנגיבוי אונד פפערדגאנגתאלטעטעללע, איבער 80 צימטער פאן 60 קר. איפוואטס. מאנאטס־צימטער בילליגסט בעעכגעט.

Gelegenheitsverkauf!

Moderne Möbel.

Nuss-, Eichenholz und geschmackvolle Zimmergarnituren eigener Erzeugung sind billigst zu verkaufen bei **Julius Pardavy**, Kunst- und Möbeltischler, **Budapest**, Isabellagasse 61, nächst der Andrássystrasse.

מצבות.

ארנאלד מאהן גראבשטיין־אנגר

Budapest, Waltzner-Boulevard Nr. 5.

(אן שכת אונד יום נעשפיעהל.)

עמפפיעהלט זיך אללען יענען, וועלכע דיא טרויריגע פפליכט דעם גראבשטיינזעטצענס צו ערפילען האבען. — זעהר שאנע גראבשטיינע אום מארמאר אונד גראניט זינד אין גראסער אויסוואהל פאראנ־טהון. קארדעקטע גראבווערגען, זעהר שאנע שריפ־טען מיט עכטער פערגאלדונג ווערדען בעסטענס אויסגעפיהרט.

Eigenthümer Witwe M. REIS. Herausgeber und verantwortlicher Redacteur: M. SZABOLCSI. Budapest Druck von Sam. Márkus. Andrássystrasse Nr. 12.

פעסס׳אן צו שאַמען. ווען אַלע פיינע פערליינגען אונד מערקען עס גאַר ניכט, דאַס זיא ביא אירען קריסטליכען קאַללענען דאַרוך אַן אבשונג ניכט נור ניכט געווינגען, זאַנדערן עהער נאָך פערליע־רען. האַט שאַן איינמאַל אין אַן האַהער שטעללונג זיך בעפינדליכער קאַטהאָליק זיינע צוזאַמענגעדראַ־ריגקייט מיט דעם קאַטהאָליציסמוס פערליינגעט? פאַן דען פראָטעסטאַנטען גאַר ניכט צו שפּרעכען, דענן דאַס דיעזע טראָץ אירער מינדערוואַהל אים איינגעלייכטען זיינע דעם וואַרטעס דיא הערר־שער דעם לאַנדעס זינד, פערדאַנקען זיא איינציג אונד אַללין אירער אַנפערגליכען איסדייער, טרייע אונד צוואַמענגעראַרגייט אין אירער רע־ליגיאָן. קאַלוואַמאַן טאָסא פערשמאַהט עס ניכט, זיך זעלבסט מיט דענקלייגסטען אנגעלעגענהייטען זייער קאַנפעסס׳אן זיא מיט איינער שטאַטסאַנגעלעגענ־הייט צו בעפאַסען, מאַגיא אונד וואַכען ווידמעט ער דען פרייגען אין דען קאַלוויניסמוס שילען. דען בערעטיגען זייער קירכע, דענן קיינע אנגעלע־גענהייט זייער קאַנפעסס׳אן אין אַהם צו קלען, דער אינגאַרישע מיניסטערפראַז דענט פערפעהלט קיינען אנגאַט. דיא קירכע צו בעזוכען אונד זיא ווי־ער. דענען אונד האַנדעלן דיא גראָסען דער קאַל־וויניסטישען קאַנפעסס׳אן אין אינגאַרן.

טרייער אונד שטעטיג ערפעלט אונס, ווענן ווייר נעבען דיא פערהאַלטניסען בערעגען, ווייא שרעקלעך שטיגפּמיטערדיג אונד אנגרעגיגקייטען־טען אינזערער רעליגיאָן פאַן אינזערען זאַנגענאָסען גראָסען בעדאַנדעלט ווערדען. נאָטטראַב, אינז דיעס ניכט אבערהאַלב זיא. וו אַ הר הא פ ט ינ גראַ־סע זינדען אין אינגאַרן. דיטשראַנד אונד האַללאַנד רידמען זיך אירער אבשאַממונג הין. פערליכט, פערליכט, ווייד עס איינמאָל אייך ביא אונס בעס־סער ווערדען!

„געדענגנסטיכטיגקייט דעס יידישען שטאַממעס.“

(אונס דעם בוכע דעס דיטשער יאונד פאַן ווערטהיימער.)

II.

דיא יודען האַטטען פיעלע יאַהרהונדערטע הינדורך דיא שווערסטען בעדריקונגען צו ערלייד־דען; אבער דאַס דאַס אין דער אייפאַססונג איהר לעהרען ניכטס געאַנדערט. אונד דיעזע דע־רען האַבען דיא שטעטס בעטאָנטען אין אירען האַנדלונגען אנגעדייטונג אונד גענאָמען דאַס פאַטערלאַנד. דיא יודען האַבען טיעפּס מיטגעפיהל פיר מענשליכע ליידען, ווייל דיא זערבסט זיא פיעל געליטטען האַבען. אַם פערזאָרגונגסטאַג פאַטטען דיא יודען. דאַס פאַטטען אין דיעזען טאַגע איז אין גאַנאַט, וועלכעס צימיסס שטרעגג בעאַכטעט ווירד דער הונגערגרעדייס, דאַס דער הונגער זעהר טהוט. זא פאַרדערט דער רעליגיאָזע גערבייד דאַס געפיהל דעס ערבארמענס מיט עדעס לידענדען. דיעזעס געפיהל דער באַרמהערציגקייט קענגט קיינען אונ־טערשייד דעס גלייבענס אונד איזט זא זעלבסט־פערשטאַנדליך, דאַס נור וועניגע געשיכטליכע אויסצייכנונגען דאַרביבער פאַרליעגען.

צו דיעזען אויסצייכנונגען גערעכנט דיא אים פאַרגען יאַהרהונדערט געאַבטע באַרמהערציגקייט דער יודען גענען דיא אים זאַלבענדיג פערזאָנטען פראָטעסטאַנטען. דיעזע — דעבעגעהנטייענד אין דער צאַהל — זאַגדרען אונטער דעם ערצבישהום אירמאַן וועגען אירהער שטאַנדהאַפטיגקייט אַם גליבען פערטרעבען. אין וואַהרהייטסגעטרייער בעריכט דאַרביבער פינדעט זיך אין אייגעם אין פראַנקפּורט אונד לייפּציג אַם יאַהרע 1734 ערשיינענען בוכע פאַן דעם גיסטליכען גערהאַרד גאָטטליעב גינטהער. דאַס בוך הייסט: „פאַללאַממענע עמיגראַציאָנס־געשיכטע פאַן דען אים דעם ערצבישהום זאַלצבורג פערטרעבענען אונד גראָטטענטהום נאַך פריסען גנוואַנגענען לוטהעראַנערן.“ דאַס פיעסט פאַטטעל דעס צווייטען טהיילעס ערצאַהלט, וויא דיעזע פער־יאַגטען אייט אירער רייזע פאַן דען יודען אייפּגע־נאַממען וואָרדען. עס וורד דאַרין דיא פערוואַנ־דערונג דאַרביבער אייסגעדריקקט, דאַס דיא יודען, וועלכע זא אָפט אַלס פינדע דער קריסטען בע־טראַכטעט ווערדען, דען פערטרעבענען אין פיעלען אָרטען לעבע ערזייען, נייגענדס אבער אהנען דאַס גערינגסטע לייד צוגעפיגט האַבען. אינטער אנדערעם ערצאַהלט דער קריסטליכע פערפאַססער פאָלגענדעס: „עס האַט מיר בעאַנגעדערט דיא אנט־אָרט געפאַללען. וועלכע אין יודע גאַב. אַלס מאַן אירן פראַגטע, וואַרום ער דיא פערוואַגטען קריסטען זא דייבלייך בעשעגנטע. ער זאַגטע: „זיא זינד אבער דאָך מ ע נ ש ע ן אונד איך נאָך דעם בילדע נאַטטעס ערשאַפען. איך שטעללע מיר נור דא־ביא דאַס בייספּיעל פאָר, אַלס ווייר יודען אים עניפּטען געגאַנגען.“

אין כלל־נאַדרהינגען קאַנגען דיא פריבטען קיינען טראַפען וואַסטער קריעגען, אבוואָהל זיא עס מיט גלייד בעצאַהלען וואַללטען. דיא אנאַנגער דעס פאַסטטעס האַטטען אַללע אייטער פאַן דען ברוגגען אבגעגאַממען. דיא דאָרטיגען יודען פיהרטען דיא פערטרייבענען צו אירען אייגענען ברוגגען אונד דיעסען זיא וואַסטער שאַפפען. זא פיעל זיא נור וואַללטען. זא, דיא יודען גאַבען אוהנען בייער אונד בראָד אונד זאַגאַר אייך געלד צור וויישער־רייזע. אין דאַמבערג, וויימאַר אונד אנדערען אָרטען וואַרדען דיעזע עמיגראַנטען פאַן דען יודען בעהער־מאַרגאַנטען, אין דער אנדערען מיטער יואַר אייגע שטאַרק אב־שיכטיגע קריסטע אנגעבראַכט, וואַרין דיים פיר אייגען מענ־שען יואַר: דען בארען ערזולכען מאַכטען צוויי קרייצ־מאַרקען אין אייגאַדער גענעגען לאַסטען אַלס, נעבען דער קריסטע שאַגאַר אין מיט וואַכסער אנגעפּלאַנטע מאַגע־פאַס אונד דאַביא לאַג אין נאַכטער לאַסטען. אין דער דריטטען מיטער בעפאַנד זיך אין נאַכטער אייטערער ראַסט. אין דעם אַללאַמען שאַגאַר אין נאַכטער מיט נעבטע וגע־סעלן פיר דיא אינקוויזיטאָרען אונד דען נאַמאַר, וועלכע דאַס פערפאַהרען אין דער מאַרטער צו בעאַכטען אונד דיא דעס אינקוויזיטען נעוואַרטאַס עיפערסטען נעשטאַר־נעסטע נעדעצצטיגען האַבען. אייף דעס טיש וואַר אייגע לאַמפּע, דערען ליכט דען אלקאַמען אַללאַממען, דאַס איבערגע נעמאַך נור שפּאַרליך בעלייכטעט.

אַלס ווייר דיא איינריכטונג דיעזעס אונטערזוכען נעמאַכט אייגע צייט לאַנג בעאַכטעט האַבען, לאַנגען דיא אינקוויזיטאָרען אַן.

נאַכדעם וויא זיך יאַמעליך אַ אירדע פלאַטטע בע־נעגען האַבען, וויא אונז מאַרקוויזמאַרא אבערמאַלס צו זיך, אונד ערמאַהנטע אונז אינזערע קעטצערישען רעדען צו זוידערזאַגען, אונד דייב צו בעקענען, אין וועלכעס אַללע ווייר מיט אייגער ליכטען בייטע דאַאַן קאַמען. דא איזט דיעזע אייפאַרדערונג אין דאַלזשאַרדענס שעללי־שווינגען ערפאָלגט, נעבאַם מאַרקוויזמאַרא דעם הענקער אונד דען נעבריוך דער מאַרטערווערקצייגע צו ערקלאָען, אונד אונז אייך דיא דאַרוים מאַנליכער ווייטע ערפאָלגענדען קאַרטערליכען פערלעטצונגען אייפאַרקוואַס צו מאַכען. דאַדוירך אינזערע אנדערען מיטער יואַר אייגע שטאַרק אב־שיכטיגע קריסטע אנגעבראַכט, וואַרין דיים פיר אייגען מענ־שען יואַר: דען בארען ערזולכען מאַכטען צוויי קרייצ־מאַרקען אין אייגאַדער גענעגען לאַסטען אַלס, נעבען דער קריסטע שאַגאַר אין מיט וואַכסער אנגעפּלאַנטע מאַגע־פאַס אונד דאַביא לאַג אין נאַכטער לאַסטען. אין דער דריטטען מיטער בעפאַנד זיך אין נאַכטער אייטערער ראַסט. אין דעם אַללאַמען שאַגאַר אין נאַכטער מיט נעבטע וגע־סעלן פיר דיא אינקוויזיטאָרען אונד דען נאַמאַר, וועלכע דאַס פערפאַהרען אין דער מאַרטער צו בעאַכטען אונד דיא דעס אינקוויזיטען נעוואַרטאַס עיפערסטען נעשטאַר־נעסטע נעדעצצטיגען האַבען. אייף דעס טיש וואַר אייגע לאַמפּע, דערען ליכט דען אלקאַמען אַללאַממען, דאַס איבערגע נעמאַך נור שפּאַרליך בעלייכטעט.

אַלס ווייר דיא איינריכטונג דיעזעס אונטערזוכען נעמאַכט אייגע צייט לאַנג בעאַכטעט האַבען, לאַנגען דיא אינקוויזיטאָרען אַן.

נאַכדעם וויא זיך יאַמעליך אַ אירדע פלאַטטע בע־נעגען האַבען, וויא אונז מאַרקוויזמאַרא אבערמאַלס צו זיך, אונד ערמאַהנטע אונז אינזערע קעטצערישען רעדען צו זוידערזאַגען, אונד דייב צו בעקענען, אין וועלכעס אַללע ווייר מיט אייגער ליכטען בייטע דאַאַן קאַמען. דא איזט דיעזע אייפאַרדערונג אין דאַלזשאַרדענס שעלל

טען נאמענסלוסטע דער הויזגען חברה קדישא, דיא נעבענבויא בעמעריקע, איינע דער גראָסטען דער וועלט איזט, דענן דיעזעלבע צאהלט 3421 מיטגלידער, זינד אכטצעהן יידישע אדעלע פאמיליען דורך 41 מיט־גליעדער פערטרעטען. אונטער דיעזען אדעלע־בעפינדען זיך 3 רישטער פאמיליען אונד צוואר: מאקס בריל, רישטער פ. דאָ־מאנ, קאנזול דער נידערלאנדע, קארל לוא׳ס רישטער פ. פאזנגער, גראָסאנדוסטריעלער, מאקס רישטער פ. פוקס גענעראל־דירעקטאר. אנטאן לאטצקא רישטער אונד אנאנאהעלי, גראָסגרונדבעזיטצער אונד אינגאטע רישטער פ. וועכסעלמאנ, אָרבעטשקע. דיא פאמיליע דיישטע דעמ האמזוהן איזט דורך דריא מיט־גליעדער פערטרעטען: בערנהארד, יאזעף אונד סאמועל, גראָסגרונדבעזיטצער. דיא פאמיליען שאפסבערגער דע טארנא דורך פינף מיטגליעדער: זיגמונד, הינריך, לודוויג, רודאָלף, אונד מארקוס, גראָסגרונדבעזיטצער. דיא פאמיליען גאלדבערגער דע בודא, דיא אלטעסטען יידישען אדעליגען אין בודאפעסט, דורך זיעבען מיט־גליעדער: עמעריך, סאמועל, סיגאָן, פרידריך, יאקאָב, קארל, בערטהאלד, גראָסאנדוסטריעלעלע. דיא פאמיליע דיאָרדיע, דורך פינף מיטגליעדער: עלואס, אנטאן, לאדיסלוס, קאָלאמאן, גיקאָלוס, גראָסגרונדבעזיטצער. דיא פאמיליע פרינד דע טאָסעגי, דורך דריא מיטגליעדער, פראנץ, הינריך, סאלאמאן, געטראדעהאנדלער. דיא פאמיליע פישל דע דרעסמא, דורך 3 מיטגליעדער, בעזא, לאדיסלוס אונד נומאנן, גראָסהאנדלער דיא פאמיליע שטיין דע אמבאָר דורך צוויא מיטגליעדער: פרידריך אונד קארל, גראָסגרונד־בעזיטצער. דיא פאמיליע קרויז דע מעריער דורך צוויא מיטגליעדער: מאיער אונד לודוויג, גראָסאנדוסטריעלע, (דער לעטצטערע איזט אויך אבגעאָרדענעטער). דיא פאמיליע בארגי דע טשאנגא־הנטפאלו דורך 2 מיטגליעדער: בענעדיקט אונד עדואַרד, גראָסגרונדבעזיטצער. פערנער: הינריך לעוואי דע קישטעלעק גענעראל־דירעקטאר־בערנהארד לאזאר דע מעגיאר, גראָסגרונד־בעזיטצער. דר גרעזא שולהאף דע דאמבאוואר, אייזאאק, עמעריך אוללמאנן דע ערנעי, גראָס־האנדלער.

אלס אינעריעסאנטעס דאטום פיהרען ווייר נאָך אן, דאס פאן דען 3421 מיטגליעדערן 204, אלזאָ 6 פערצענט אינגאריישע נאמען פיהרען. איינע שטאטיסטישע צוזאמענשטעלונג דער בעשאפטיגונג דער 3421 הבר־מיטגליעדער, דיא פיעל אינטערעסאנטעס בייטען דירפטע, ווערדען ווייר אין אינזערער נאכסטען מאנאטסנוממער פער־אָפענטליכען.

* (סעמגעטין אויסגעליעפערט) דער אנטיסעמיטישע בריעף, דער פאר קורצעס־צייט שאנדע דעם בעגרינדעס — צום אבגעאָרדענעטען פאן זאלאנגערסען געוואהלט וואָרדע, נאכדעם ער וואָ בען הינדורך אין דען דאָפערן הערומאנטיר־טע, איזט דורך זיינע ערוואהלונג דען גערינסטען נוטצ־ענטראגנען. אלס פאר דריא יאהרען זין מייסטער יולאוס ווערהאוואי צו אנדערטהאלבאהריגער קערקערשטראפע פערארטהיילט וואָרדע, בע־שפאטט סעמגעטין אָפענטליך דען גערכטס־האָף אונד נאנגטע דיא ריכטס־האנגען״ דיא אונטערזוכונג פערצאג זיך בין סעמ־נגין צום אבגאָרדענעטען געוואהלט וואָרדע אונד אלס זאלכער גלויבטע ער אינטער דעם שוטצע דער איממוניטאט געבארגען צו זין. דער אימ־ניטאטסאיסישסם (פראָדעדענט דר. פראנץ באָרן) פאסטע ערדאָר דען בעשלוסס, דעם הויזע דיא אויסליעפערונג סעמגעטין אן דען הויזגען גערכטסהאָף צו עמפפעהלען. — דיא אויס־ליעפערונג איינעס צוויטען אנטיסעמיטען, אנדאָר וואנדגאי וויירד פאן דעם טאפאלצאער גערכטס־האָף אנגענומען, דאמיט ער וועגען אויפרייצונג אונד פערלייטונג אבגעארטהיילט וועדע. טהאט־אבע איזט, דאס דער אימנוטאטסאיסישסם מיט זאמטלונגען אבגעאָרדענעטן נכט אָ פיעל צו טהון האט, וויא מיטדען פאאר אנטיסעמיטען, דיא ליטע גערעדען ע בען אללע אויף דיא אנקלאגעבאנק.

* (דיא שטרענגע כאלטע) דיא זיט 3 טאגען גערערשט, איזט אן דעם אויגע־בליקקע, דא ווד דיעזע צילען שרייבען — גאטט לאט! — איינעם מילדערען וועטטער גע׳בען. אים דען פערשיעדענסטען גגעגערען דעם אינ־, אונד אויס־לאדעם ווערדען פאסט אונד שנעגעסטאטבער געטרעדעם, דורך וועלכע בעוואָגדערס דיא אבסט־אונד ווייגארטען צום טהיילע אבער אויך דיא ואא־טען פיעל גגלוטשען האבען.

* (ברענדלעגונג) אין דער נאכט פאם 5-טען מאי וואָרדע אין קראקוא אין פיעער גערעגט, ווערכעס גלוקלוכערוייזע רעכט־צייטיג בעמערקט, אונד אים קיינע ערשטרקט־וואָרדע, דיא פאליציא פארשט נאך דען טהעטערן, וועלכע אנארכיסטען זין זאָלען.

* (אן דיא אדרעסע אונזע־רער „גראָסען הערר״) „פראָטעש־מאנש עדיראז איש אישלאלי לאם״, דאס הייזיגע אָרגאן דער פראָטעסטאנטען פעראָפפענטליכטע קירכליכע אונד פראָגרעסיוראָגאנ אויף אין רעליגיאוס ווערק דעם פראָטעסטאנטישען גייסטליכען פעטער באָד. דער פראָגנטמעראָאָגס־פריין וואר נכט וועניגער אלס 18, זאגע אכט־צעהן גוטדען. דיא יינגסטע נוממער דעם גענאנ־טען בלאטטעס פעראָפפענטליכטע נון דיא פאָר־גענדען זעהר לעזענסווערטהען צייטען: „אויף דאס ווערק פעטער באָדים האט דער מיגיסטעראָדאָ־דענט קאלאמאן פאן טיסא דיא פאלגענדען פאן איהם געזאממעלטען פראָגמעראָאָגען אייגגעזעצ־דעס: קולטוסמיגיסטער אויגסט פאן טרעפאָרט, עקסעללענץ קאלאמאן פאן סעל (געוועזענער פי־נאנצמיגיסטער), גענעראל גיקאלוס פערצעל, פי־נאנצמיגיסטער נאָאָף יולאוס סאפאָר, פראָדעדענט דעם אבגאָרדענעטענהויזעס טהאמאס פעטעש, האָ־ווד־מיגיסטער באראן געזא פעהרעראָר, מיגיסטער פאן קראָאציען קאלאמאן בעדעקאוויטש, באראן בעזא ראָזוואנסקי (שוייגערזאהן דעם מיגיסטעריי־פר אָדדענטען), גראָאָף עמאנועל אנדראששי, פרינס יולאוס אָדעסקאלקי, גגעמיגזאמער פינאנצמיגיסטער בעגיאמין פאן קאללאי, מיגיסטער אם קאָגגלבען האָפפאגער באראן בעלא אָרצי, סעקרעטאָגשטיף לאָ־דיסלוס מאריע יוגאר, אלקערבימיגיסטער גראָאָף פיל סעטשענע, עסטעלעגגי וויילהעלם פאן טאָטה (געוועזענער מיגיסטער), פריוא קאָלאָמאן פאן טוסא, גראָאָף דאָמגיגי פאן טעלעקי, גראָאָף טיבאָר כאראלי, באראן אלבערט וואָאָגער, באָ־ראָגגן געזא פאָדמאגגטעקי. פרינסען יולים אָדעס־קאלקי, גראָאָף לודוויג דעגגענפעלד, גראָאָף טיבאָר כאראָאי אונד קאָלאָמאן פאן טיסא.

וואָראון ווייר דיעס זא אויספיהרליכ מיטטהיילען דאס האבען וויא, פערעיהטע לעזער, לייבט הערוס־גגפונדען, וואס גלויבען דיא וועגגן אויגגעגגע אין בע־רוהמטער אונגאריישער האבבענער איגגע פראָטעסט־ראָאָגאָאָגגלאָדונג אויף אין יידישע רעליגיאָזעס ווערק פעראָפפענטליכטען ווייזע, וואס גלויבען דיא, ווערדען אגגערע „גראָסגע ווערן״ דאָסעלבע טהיילן, וואס קאלאמאן טיסא פיר דאס ווערק פעטער באָדים געטהאן האט? גאטט בעוואָהרע! דיא נאזע ווע־דען זיא דר מפפען אונד אגגען: „וואס ווילל דער בייא דעם „הייטיגען צוטגיסטע״ מיט איגגעם יידישען ווערקע האבען?! ווענן מאן נור זאָלבע פראָטעסט־ראָאָגאָס־אויסלאדונגען נכט פעראָפפענטליכטע! אונד טעהרט דאס. לייסטען ווערדען דיא נאטטרלוך נכטס, דאָפאָן אבער דאס דיא נאר איגגען באָגגען געדטען אונד פראָגטעראָגטען. זאמטליך געהען אונטער דען לייטען אהרעס גגרבען, יא ווער וואגט דענן דאס צו וויגגען!

עס איזט עבען איגגע טעפפעטרובענדע טהאטזאכע, דאס דיא מיסטען יידישען „גראָסגען אן אגגאָאָגגען קיגגע דאס דיא „גראָס״ גגעאָרדען, גגבטס אויגגערעס צו טהון האבען, אלס זיך איהרער קאָ־גגיסטליכען פעטער באָד. דער פראָגגטעראָאָגס־פריין וואר נכט וועניגער אלס 18, זאגע אכטצעהן גוטדען. דיא יינגסטע נומטער דעם גגענאנ־טען בלאטטעס פעראָפפענטליכטע נון דיא פאָר־גגענדען זעהר לעזענסווערטהען צייטען: „אויף דאס ווערק פעטער באָדים האט דער מיגיסטעראָדאָ־דענט קאלאמאן פאן טיסא דיא פאלגענדען פאן איהם געזאממעלטען פראָגמעראָאָגען אייגגעזעצ־דעס: קולטוסמיגיסטער אויגסט פאן טרעפאָרט, עקסעללענץ קאלאמאן פאן סעל (געוועזענער פי־נאנצמיגיסטער), גגענעראל גיקאלוס פערצעל, פי־נאנצמיגיסטער נאָאָף יולאוס סאפאָר, פראָדעדענט דעם אבגאָרדענעטענהויזעס טהאמאס פעטעש, האָ־ווד־מיגיסטער באראן געזא פעהרעראָר, מיגיסטער פאן קראָאציען קאלאמאן בעדעקאוויטש, באראן בעזא ראָזוואנסקי (שוייגערזאהן דעם מיגיסטעריי־פר אָדדענטען), גראָאָף עמאנועל אנדראששי, פרינס יולאוס אָדעסקאלקי, גגעמיגזאמער פינאנצמיגיסטער בעגיאמין פאן קאללאי, מיגיסטער אם קאָגגלבען האָפפאגער באראן בעלא אָרצי, סעקרעטאָגשטיף לאָ־דיסלוס מאריע יוגאר, אלקערבימיגיסטער גראָאָף פיל סעטשענע, עסטעלעגגי וויילהעלם פאן טאָטה (געוועזענער מיגיסטער), פריוא קאָלאָמאן פאן טוסא, גראָאָף דאָמגיגי פאן טעלעקי, גראָאָף טיבאָר כאראָאי, באראן אלבערט וואָאָגער, באָ־ראָגגן געזא פאָדמאגגטעקי. פרינסען יולים אָדעס־קאלקי, גראָאָף לודוויג דעגגענפעלד, גראָאָף טיבאָר כאראָאי אונד קאָלאָמאן פאן טיסא.

וואָראון ווייר דיעס זא אויספיהרליכ מיטטהיילען דאס האבען וויא, פערעיהטע לעזער, לייבט הערוס־גגפונדען, וואס גלויבען דיא וועגגן אויגגעגגע אין בע־רוהמטער אונגאריישער האבבענער איגגע פראָטעסט־ראָאָגאָאָגגלאָדונג אויף אין יידישע רעליגיאָזעס ווערק פעראָפפענטליכטען ווייזע, וואס גלויבען דיא, ווערדען אגגערע „גראָסגע ווערן״ דאָסעלבע טהיילן, וואס קאלאמאן טיסא פיר דאס ווערק פעטער באָדים געטהאן האט? גאטט בעוואָהרע! דיא נאזע ווע־דען זיא מפפען אונד אגגען: „וואס ווילל דער בייא דעם „הייטיגען צוטגיסטע״ מיט איגגעם יידישען ווערקע האבען?! ווענן מאן נור זאָלבע פראָטעסט־ראָאָגאָס־אויסלאדונגען נכט פעראָפפענטליכטע! אונד טעהרט דאס. לייסטען ווערדען דיא נאטטרלוך נכטס, דאָפאָן אבער דאס דיא נאר איגגען באָגגען געדטען אונד פראָגטעראָגטען. זאמטליך געהען אונטער דען לייטען אהרעס גגרבען, יא ווער וואגט דענן דאס צו וויגגען!

עס איזט עבען איגגע טעפפעטרובענדע טהאטזאכע, דאס דיא מיסטען יידישען „גראָסגען אן אגגאָאָגגען קיגגע דאס דיא „גראָס״ גגעאָרדען, גגבטס אויגגערעס צו טהון האבען, אלס זיך איהרער קאָ־

אָלליעטאָן.

דיא אויפגעקלארטען.

(71-אָאָרזעטצונג.)

פרוויא וואָלף עישראק נכט זוגגען, אלס דיא דיעזע צייגגען לאז. וואס וואָללט דאס הייסגען: דיא לעטצטען נייסע? וואר פיל ווילאנד נעשטאָרבען? אָדער וואר עס בייא איגגעם בעאמטטגען איבערטרעטטע צום יודענטהום אויף שווייגגיגגישען נעשטאָסגען אונד וואָללטע יעטצט דורך איגגען פרעמדען יעדע פערבינדונג מיט דער פאמיליע וואָלף אבברעכגען לאסגען? — מאָר אללעס דורכפע איהרע מאָגטעדיעזע וואָגדערבארע קאָרטע נכט לעזען. פרוויא וואָרף שטעקקטע דיעזעלבע זאָפאָרט אין דיא מאטע אונד זאגטע דעם לאָהגדיגגען, דאס זיא הערען ווערדטהיטער ע־זוכען לאסגען, איהר זאָבאָרד אלס מאָגליך דיא עהרע זוגגען בעזוגגעס צו שענקען.

„מוטטער,״ ריעף הולדא. אלס דער לאָהגדיגגער זיך גגעפפערגגס האטטע, „וואס איטטזוויל,״ דיא ביגגע נאגגץ בלאס גגעוואָרדען: דיא האטטע דאָך קיגגע שלוגגטע נאכריכטען ערהאלטען?״

„עס איזט נכטס,״ אגגטוואָרטטעטע פרוויא וואָלף. „אין הערר ווערטהיטער, אין פריגגד דעם הערען ווילאנד, ווילל אגגס בעזוכען.״

יעטצט וואר דיא רייהע צו ערבלאסטען אן הולדא. אין פריגגד דעם הערען ווילאנד! וואס קאָגגטע דער פיר נאכריכטען ברגגגען? אגגס איהרע ערדענגגע צו פערבערגגען, מאָט דיא אן דאס פגגטטער אונד שוגגטע אויף דיא בע־לעכטע שטראָסטע הגגאב. דיא מוטטער ליעס דיא גגעוואָה־דען, דענן אויך דיא וואורדע פאן איגגער שרעקקליכען אגגי־רוהע גגעפגגגגגס.

הולדא בעמערקטע נכטס פאן אלל דעם גגעשיעבע אגגטער איהרגס פגגטטער; דיא האטטע נכט דיא רוטטע דער האגדדער, דאס פילטגען דער קגגטער; דיא האטטע אויך נכט. וויא אין וואגגען דיא שטראָסטע הולדאָלללטע, ערטטע אלס דער וואגגען פאר דעם הויזע, דגגטע אגגטער איהר דעם פגגטטער. הגגלט. וואורדע דיא אויפטערקואס אויף דעזעלבען אונד בעטערקטע דען אויפטטעגגגדען, דער דעם דראָטטעגגטטטער דען פאהרלאָאָן צו גגעבען אגגס בעגגרעפפטע שטאגגד. אויך פרוויא וואָלף טראט אגגס פגגטטער אונד קאָס גגעראָדע דעגגס, איהרע וואגגקגגדע טאָכטטער. דיא מיט דעם אויגגסוגגס: „הערר ווייגגאנד!״ אין דאס צגגטטע צוגגקק־שוואגגטטע, אין איהרען אגגטטע אויפטגגאָאגגגגען.

שאָן דאגגע מאן אייגגע מאגגגגטרגגטטע דיא טרעפ־פע דערגגגגגגטטען. דאגגן וואורדע דיא מוהרע אויפגגגגגס־טען אונד הגגגגגגגע שטרגגגגע הגגגגגגג

* (פערזאנערטהיילטע אנטי-סעמיטען) אין היזבעזוטצער אין גרינצינג, (אינער אמטמערפישע ביא ווען.) פערזינאנד מאנדל מיט נאמען, האט איינע שריפט פערפאסט, דרוקקען לאסען אונד אן: דיא 250 הויז-הערען גרינצינגס פערטהיילען לאסען. אין דיעזער מיט אנטיסעמיטיש ן שטאהזגען אלאלגעפראגטען זורעלשריפט ווערדען דיא גרינצינגער איינגעאר-דערט, קיינעם יודען מוארטיערע צו פערמיעטהען ווייסהאלב דער שטאאטסאנוואלט, אלס ער דאס עקסעמפלאר ערהיעלט, ווייל לעם פאן יעדעם דרוקק, ווערקע אבגעגעבען ווערדען מוסס. דיא שריפט קאנ-פיסצירען ליעס, אונד דען פערפאססער וויא דען בוכדרוקקער, ווענען איינע רע-ליגיאנסענפאסענשאפט אין אנטלאנג פערזעצטע, אלס אנקלאגער פונגירט שטאאטסאנוואלט פאן פעלזער, אלס פערטהיידיגער — נאטולך — דר. פאטטאי. דער געריכטסהאף פערוא-רטהיילטע דען פערפאססער צו 20 טאגען, דען בוכ-דרוקקער צו 10 טאגען אריעסט, פערוואנדעלטע אבער ווענען מילדערנדער אומשטאנדע דיא גע-פאנגנישטראפע אין איינע גולדרשטראפע פאן 100 גולדען אונד 50 גולדען. דער שטאאטסאנוואלט מעלדעט דיא ניכטגקייטסבעשווערדע אן, ער פער-לאנגט אריעסט אונד קיינע געלדשטראפע.

* (וועגען דער יודענקראוואלע) דיא אין אדעסא אם אסטערפעסטע בעגאנגען וואהדען זינד, (וואכבער ווי אין פאר-לעצטער נומער בעריכטעטען) האט דער עדע-בישאף פאן בעריאן איינען הירטענבריעף ערלאסען, אין וועלכעם ער דיא ארטהאדאקסען, דאס זינד דיא גלייביגען דער רוסשען שטאאטסקירכע ער-מאהנט, זיך נעגענדיא יודען זולרזאם צו בעגעהמען, „אין רוסלאנד — זאגט ער — לעבטען בריסטען אונד יודען פריעדליך ביזאמאמען, זא לאנגע אינזער גלייבע פעסטשטאנד. מיט דער צונעהמענדען זשטענפערווילדערונג בעגאנגען דיא יודענהעטצען, וועלכע איס דעם וועסטען צו אינז קאמען, אונד דורך דיא דארט פערבייטעטע אונבריסטליכע דענק-וויזע הערפאהרענפען וואהדען זינד.

* (דיא ארבייטער אונרוהען אין טשיקאגא) האבען אפגעסטערן צו איינעם ערבשטערשען מאסס געפיהרט. דיא זאצ-אלטען וואהען 15 מיזענד מאנן שטארק. דיא דיא אפפעדרעדרונגען אויסאיינאנדער צו געהען דאמיט בעאנטווארטעטען, דאס וויא דינאמיטבאמבען אינ-טער דיא אפריכטען וואפען, וואהרך פינף דער-זערבען געשאדיגט אינד פיעלע פערוואונדעט וואהדען. דיא אפליציא בעשאס דאנן דיא מיטע-דער, וואהרך נעגען פינפציג ארבייטער פערוואונ-דעט וואהדען. דיא מיסטען טהיילנעמער אן דיעז-זער אנציאהונגען בעזייטיגנ, זינד, נאך נעוויאהרער ציטירונגען — דיטשע.

דיא נייען מאטריקעל-בעצירקע.

5-טע סעריע דער פאם קולטוסמיניסטעריאם בעריכטע נעגענטשטאנד מאטריקעלבעצירקע.

דיזולא (קאם. בעקעש), פראזידענט: מא-ריטש דיזש, פראזיואהרישער מאטריקעלפהרער רעלינאנסלעהרער מאטיל בראד.

באאן (קאם. טרענטשין), פראזידענט: אינ-נאטין אבס, מאטריקעלפהרער ראבבינער יאקאב דייך.

ראאב (קאם. ראאב), פראזידענט: בעניא-מין גאגעל, מאטריקעלפהרער ראבבינער דר. סאלאמאן ראנשבורג.

ראאבים יגעט (קאם. ראאב), פראזידענט א. מ. קאגינ, פראזיואהרישער מאטריקעלפהרער ראבבינער אקאב סנידער.

גראס-קימינדא (קאם. טאראנטאל), פראזידענט: מאקס מ. קרוזל, פראזיואהרישער מאטריקעלפהרער רעלינאנסלעהרער סימאן ווייגער.

דראס-סענטמארטאן (קאם. ראאב) פראזידענט: דר. מאריטש שלעזינגער, מא-טריקעלפהרער ראבבינער מארקוס פריעד.

מאדאר (קאם. פרעסבורג), פראזידענט: לעאפאלד צערקאוויטץ, מאטריקעלפהרער ראבבינער בעניאמין אבראהאם זינגער.

העוועש (קאם. העוועש), פראזידענט: אינגנאטש שפיטצער, מאטריקעלפהרער ראב-בינער יאכאב עלפער.

פעטערוואשאר, (קאם. העוועש), פראזידענט: סאמעל אולמער, מאטריקעל-פהרער ראבבינער מארקוס פאבינ.

באטטאסק (קאם. טאלנא), פראזידענט ארמין פאלק, מאטריקעלפהרער ראבבינער אבראהאם ווייס.

טאלנא (קאם. טאלנא) פראזידענט: סא-לאמאן כאהן, פראזיואהרישער מאטריקעלפהרער לעהרער עזיאדר שטיירמאן.

דיאגם (קאם טאלנא), פראזידענט: אבראה-האם קרוזל, מאטריקעלפהרער ראבבינער עמע-ריך פישער.

מאאר (קאם. ווייסענבורג), פראזידענט: מאריטש גאגזל, מאטריקעלפהרער ראבבינער פינקאס בימלער.

דונא-פענטעלע (קאם. ווייסענבורג), פראזידענט סימאן בראק, פראזיואהרישער מא-טריקעלפהרער לעהרער ווילהעלם קיש.

ראזענבערג (קאם. ליסטא), פראזידענט דר. פרעדריך דישנטין, מאטריקעלפהרער ראבבינערשטעלפערטרעטער עמאנועל ולזאם.

ליפטא-סענט-מיקלאש (קאם. ליסטא), פראזידענט: דר. פרעדריך אוללמאן, מאטריקעלפהרער ראבבינער ווילהעלם זינגער.

רעטשאג (קאם. גאנראי), פראזידענט: דאוויד האפפמאן, מאטריקעלפהרער ראב-בינער איזאק לאריין. (דער זיטץ דעם מאטרי-קעלבעצירקעס איזט נאך נאראיאס פערלענט וואהדען.)

ליפפא (קאם. טעמעש), פראזידענט לעאפ-פאלד ארנשטיין, פראזיואהרישער מאטריקעל-פהרער ראבבינער יאקאב ליבטער.

דומאריסטישעס.

איינער דער צאהלרייכען שילער דעם גראסען ראבבי מאזעס סאפער אין פרעסבורג וואהרדע ביא דעם בעריהמטען מייסטער פערקראנט, דאס ער זיך אנשטאטט מיט דעם טאלמוד, מיט דעם שטודיאם דער פראנצאויסען שפראכע בעשאפטיגע, וויאס אין דער ישיבה אלס זינדע בעטראכטעט וואהדע. „גון איינע זינדע" ערווידערטע דער ראבבי „איזט דיעס ניכט, אבער איך בעדויערע דען, ווענען מאנן, דאס ער עעטצט איך איך פראנצאויש אין נאדר זין ווידר, וואה-רענד ער בין בעטצט דיעע נאדרהייט נור דייטש איסדריקקען קאנגטע."

„דענקען זיא זיך — קלאגט ארטהור זולבער-שפיטץ דיעגם פרינדע ארנאלד נאלדענטהאל — דער עלענדע ראזענשטיין נאנגטע מיך איינען אלטען עזעל." — „דאס איזט ווירקליך אינפע-שאמט — זאגטע ענטריסטעט הערר נאלדענטהאל — זיא זינד יא נאך אין דען בעסטען יאהרען!"

לעזעריל באבער וואר איינער דער געשידטעס-טען נאדרען פראגם אונד זינד נאך יעטצט איינע דיינער אנפערגלייכלינען איסשפרינג אים אימלויף. אלס דער פראגער ראבבינער איינסט נאך איינעם נאסען בראנדע אין איינער דרשה דיא געמינדע דאמיט טראסטעטע, דאס זיא זיך אין דען ווילען נאטטעס פיגען זאללען, וואס נאטט טהוט איזט וואהל געטהאן, דענן נאטט איזט אללגערעט." דא ריעף לעזעריל נאנץ ענטריסטעט: „גון יא, יעטצט ניכט ער איהם נאך נאר רעכט, נאטט איזט אים שטאנדע אונד צינדעט מארגען נאנץ פראנ אן."

איין „גיטער יוד" ערקלארטזיינען גלייבינען, וואהרים נאטט זיין פאלק איזראעל נאך זא פיעלען אונד האר-טען שלאגען. דיא ער דאריבער אין דיינער היממאט שיקקטע, צולעטצט אונטער אללע פאלקער דער ערדע צערשטרייען מוסטע, אין פאלגענדער אנ-שויליכער וויזע: אין פאטער האט איינען אונגע-ראטהענען זאהן, ער צכטיגט דיעזען, אבער עס הילפט ניכטס, ער הייעט איהם איינע האנד אב, דער זאהן בעסטעדט זיך נאך אימער ניכט, וויע-דער אין הייעב אונד דער צווייטע אם פאללט — דער זאהן בלייבט האלסשטארריג. דער זינדער האט בעריטס בייד אימע אונד אין בין פערלארען, אונד לאסטט נאך אימער ניכט פאן זיינעם פער-בייעבען. דא בלייבט דעם פאטער נור נאך דאס לעטצטע, דאס שטארקסטע מיטטעל. ער לאסט איהן אין — בעל מלחמה (אלאט) ווערדען. — דאס איזט דיא צערשטרייאונג איזראעלס אונטער אללע פאלקער דער ערדע.

דיא בחורים ישראל אונד שלום, דיא מיטאיינ-אנדער אין דיא שיבה ריזטען, קאמען אויף איהר-רעם ווענע פאר איינער קאטהאלבע אן. ווענן ווער בייד הינבער געהען — זאגטע ישראל — פערא-ינינען ווער אונס בייד דיא קליידער, ווייסט דוא וואס. איינער זאלל דען אנדערן הינאיבערטראגען." „גוט — זאגטע שלום — אבער ווער?" „ווענ איין בעסערער פסוק איינפאללען ווירד." — מיינטע ישראל — דער זאלל הינבער געטראגען ווערדען" דאנן מוסט דו מיך הינבער טראגען— זאגטע דער שלאנפערטיגע שלום — דענן איך האבע בעריטס איינען פסוק: שלום על ישראל. (שלום איף ישראל. איינגעטלייך: פיעדע איף איזראעל) דאנגענען ליעס זיך ניכטס איינוויעדען, אונד סילוא נאהם דיינען קאללגענען איף דיא שולטערן. מיטטען אין דער קאטהאלבע בלייבט ער אבער מיט דיינער לאסט ששעהען אונד ווירפט דיא דער גאנצען לאנגע נאך ניעדער. „וואס טהוסט דיא" פראגטע שלום ענט-זעצטע. „אין פסוק איזט מיר איינגעפאללען אנט-ווארטעטע פריאומפירענד ישראל: „ונתתי שלום בארץ" (איך ווערדע שלום אויף דיא ערדע געבען. איינגעטלייך: „איך ווערדע פיעדע געבען (זא שפריכט גאטט) איבער דיא ערדע.)

דער רייכע פיוועל הירש בארנטע דעם אר-מען לאזאר פ. וואהרען פיר 200 פל. אלס עס אבער צים צאהלען קאם, קאנגטע לאזאר דיעזער פער-פפלייכטונג זיך ניכט ענטרעדען, ווייל דיא בע-דריגנסע דיינער גראסען פאמיליע פאסט דען גאנ-צען ערלאז בעגאנשפרוכט האטטען. דאמאלס גאב עס אין פרעדענס רכטעראמט אין איזראעל, דען ראבבינער, אן דעסען אורטהייל פיוועל הירש אפפעללרטעט. גלייבינער אונד שולדנער וואורדען פאר דאס טריבונאל דעם ראבבינערס געלאדען אונד דאס ענדע וואר אין „איינגלייכפפערפאהרען". לאזאר פ. פערפפרטעטע זיך אין מאנאטליכען ראטען א 10 פל. דיא שולד פאן 200 פל. אן הירש אבצטראגען. אבער שאן דיא ערסטע ראטע פאן 10 פל. קאנגטע דער ארמע ניכט צאהלען, אונד אויף גיעדרליכער קלאגע דיינעם גלייבינערס וואיר-דען ווידער בייד צור טאגפאהרט פאר דען ראב-בינער געלאדען.

שטרענגע פיהר דיעזער דען דיינגען שולד-נער אן: „וואהרים צאהלט איהר ניכט דיא שולד?"

„דער רעכט זאלל הונדערט יאהר לעבען," ענטגעגנעטע דער אנגעקלאגטע. „איך האב קיינען מריצער אויף „פת לחם". וויא זאלל איך רעב פיוועל צאהלען?"

„ווענהאלב האבט איהר אלזא אייך פערגלי-כען, דאס איהר ערדען מאגאט 10 פל. אבצאהלען וואללט?" פרוג פערוואונדערט דער ריכטער.

„איך ווערדע דעם רעבע זאגען," ערווידערטע לאזאר. „איך וויס. ווענן רעב פיוועל אויך איין „ערשטיאזט, מאכט עס איהם דאך זעהר לייד טהון, אויף איינמאל אום 200 פל. צו קאממען: אבער יע-דען „חדש" 10 פל. צו פערלערען, ווירד איהם ניכט אן וועה טהון."

בריעפע דער רעדאקציאָן.

הערן זו. א. אין סטראסקא. איין אלטער זאטץ לו־טעט: „היטט דיך פאר דער פארדרייטיט איינעם שטערעס, פאר דער הינטערטיט איינעם שפערעס, פאר דען ביידען זייטען איינעם וואנענט אונד פאר א ל ל ע ן ז י י ט ע ן — איינעם שפאנטען", אלזא, פאנגען ווייר מיט דען שפאנטען ניכט אן. — איהר זאגטטינעס איינגעזוגערעט ווערדען ווייר פערוונדען.

הערן מ. ר. אין קאמאטאר ווייר בערייטען, ניכט רייגען צו קאנגען, דער פערפאסטער האט אינז גור א י י ן עקסטע־פלאר צוגעשיקקט.

הערן נ. נ. ש. אין סוטערלאנד. דיא נאטטען דעס אונגאריטשען האנדוורטמיכטעטס איזט וואהל דיא מאטטער דעס אויס פרעטסבריג שטאמטטענדען רייטטער פאן ביערדי־מאנן, איזט אבער בערייטס אלס בייטטען נגבאיען, גנעדיגל באיאן פע ערוואהרי איזט. איבריגעס אלס יודענגייטער בע־קאנגט. — 2. דער זאהן דעס געזוגוגען מיניסטער איזאהרי איזט מיט איינער ג ע ב אָ ר ע נ ע ן י י ד ן (רעגינא קאָנגעלה) פערהייראטעט. — 3. דיא מוטטער דער פולסקיס, דיא נאטטען דעס גראפען פראנץ פולסקי. וואר עבענגאלדס איינע נעבאָרענע יודין.

הערן ע. ק. אין בוטטרישטען. ווענן ווייר ביזהער אירדע אנפראגען ניכט בעריקקיכטיגטען, זו איזט דיעס אירדע איינענע שולד. דיא שטללטען איזט איינמאל איין מאאר דוטצענט אנפראגען, ווער קאנן איהנען דיא אנטוואר־טען! איבריגענס בייטטען ווייר אוך, איינען עטוואס האפל־כערען מאן אנצוטיילאגען.

הערן ב. ה. אין ש. א. איהתלי. ז א ל כ ע נעבוריטען בייזיכען איבערהייפט ניכט מאטיקולירט צו ווערדען.

הערן י. ה. אין קומאדיג. ווייר דאטטען אונז אין קייגע פאלטיק מיט יענעם בלאטטע אין, האטטען דיא דען בערייכט דארטהין ניכט איינגעשיקקט, זו האטטע מאן איהן ניכט פאלטיגען קאנגען.

הערן נ. נ. אין טשארנא, פראטאקאלליטיטע מיטטען דירטטען דוס אונד לייאר אין פערזיטגלטען פלאטיגען פער־קייטען, וזיגען דער פרייז ניכט אינטער 60 קר. אזט.

הערן א. ר. אין באלאטטאנא. הערצליכען דאנק, צו נעגעגרייגנטטען מיט פערגנוגען בעריכט.

פרוא זו. י. ש. ווייר דוך פראה, דאס דיא זאכע פאן דען שאנגבלאטטען ניכט איינגערייכטען ווארדע. גטטווי־גע דענן, דאס ווייר דיא ניכט פערלאטטענגלטיגען. אדער גלו־בען דיא דאס זאלך איין עגטוטטגלטער הלול דטט אונז צור פערדע נעריכטט?

הערן י. ה. נ. אין פיטטטי, איזט בעריטטס נגטטערען.

הערן א. ש. אין סאמאראָ. איהר לאָ האט איינגן טרעטטער פאן 300 גולדען פראָ 1 פעבער 1886 נגטמאכט.

אן דיא הערדען י. ל. ק. אין אראד, ה. ט. אונד ס. אין זאבלאטטאו, א. ל. אין נאדיטמאלאנין, ב. ר. נ. איזוא, פרוא ז. ז. אין ש. א. איהתלי: ניכט נגטאנגען.

דאס נייע געווערבענגזוטעטץ.

(פאָרטטעטצונג.)

§ 143 פאָן דען נגהלטטען קאנן קיין האטערע־ביטטראג גגטאָרדערט ווערדען אלס 3 פערצענט איהרטס וואכענלאהנגס. דיעזער בעטראג איזט וואָ־בנגטלוך איינגזוהגבען, בטצגהונגטטייזע פאָט גגי־ווערבטטרייבענדען אן דיא הולפסקאסטע אבגי־פיהרען.

דיא גגיווערבטטרייבענדען האבען נאך יערטס איהרער נגהולפען צור הולפסקאסטע בייצוטראגען, דיעזער בייטטראג כאנן נגראך איינען דרייטטהייל דעס ששאטטגגגגמאסטען בייטראגטס דער נגהולפען ניכט אבערטשטיגען.

דיא איטס דען הולפסקאסטען גגיאהרטען אנטגטשטטגגגסבייטראג קאנגען דיעזער עקסע־קווירט נאך איין אנדערע אבערטראגען ווערדען. דיא אן הולפסקאסטען איבער עטאפאנגטע אנטער־ששטגגגסבייטראג איטגטשטעלטען קוייטטונגען דונר שטטטפעלפרייא.

§ 144 אים פאלע איינעם טטייקטס דיעפען דיא הולפסקאסטען דען אן דען טטייקט שהיינגטה־מעגדען נגהולפען, איטטער אים פאלע נאבגעוויע, זונגער פראנקרייטקרייגע אנטערשטטגגגגטאהרען. § 145 אן דער פערוואלטונג דער הולפסקאס־טען נגהטטען גגיווערבטטרייבענדע אונד נגהולפען אן גלייכער אנצאהר שהיל. אבמאכן דעס דיא הולפסקאסטע פערוואלטענדען אויטטטטעם איטטטטעם דער פאָרטטטטעהער דער קאָנטראָלאר.

§ 146 דיא הולפסקאסטען דונר ניכט אלס גגי־נאסטגגטאסטען צו בעטראכטען, אהנע שטאטטי־טען ווערדען פאָט מגגטטמגראָס פיר אקקרבוא, גגווערבע אונד האנדעל. אים אנטפערנגהטטען מיט דעם מגגטטטער דעס אנגערגגגגטהטגגס אונד אהר גגבאהרען דען אנגערגגגגטהטגגס אונד אהר גגווערבע אונד האנדעל קאנטראלר.

§ 147 בטעגלוך דער דורך דיא נגגאסטגגטאסטען גגגגרגדעטען עהווערבס אונד ווירטטה־שאפטגגגגאסטגגשאפטען איזט דער XXXVII. גגגגג

ק. ק. פריווילעג.

אונגווערן פערדוואונגספלווער פאן דר. גאליש.

ביזהער אונערדייבט אין זיינער ווירקונג הינזיכטליך דער פערדוואונג. דער רייניגונג דעם בלוטעס ווגד דער נאהרונג אונד ששאַרקונג דעם קאָרפערס. דורך טאָגלך צווימאליגע אונד אנדויערנדע בענוטצונג ווירד עס צור וואהרען ארצנייא אין פיילען זאנאר האַרטנאַקקיגען קראַנקהייטען, צ. ב. פערדוואונגסשוואַכע, זאַדברענען, איבערלאדונג דעם מאגענס, פערוויילונג דער גערדמע, ערוויינשוואַכע, האַמאָרראָידען, בלייזוכט, גאלבזוכט, פעראלטעט הויטקראַנקהייטען, כרעבס, כראָנישע קאַפּלידען, ווירמער, שטיין, פערשלימונג עטצ. דאס אינצינע אונד ראַדיקאלע מיטטעל גיגען פעראלטעט גיכט אונד טובערקולאזע. בייא מינגעראלוואַסּסער קורען מחוט דאסזעלבע זאַוואַהל וואהרענד, אלס אויך נאך דערען גבראוך דיעזעס אַרצנילויכ דיענסטע. — איינע גראָסע פלאַשע אַל. 1.26, קלייגע פלאַשע 84 כר. הויפטניעדערלאגע בייא

JOS. v. TÖRÖK,
Apotheker, **Budapest**, Königsgasse 12.

Gelegenheitsverkauf!
Moderne Möbel.

Nuss-, Eichenholz und geschmackvolle Zimmergarnituren eigener Erzeugung sind billigst zu verkaufen bei **Julius Pardavy**, Kunst- und Möbeltischler, **Budapest**, Isabellagasse 61, nächst der Andrássystrasse.

וואהנונגספעראָדערונגס-אנצייגע.

איך בעהערע מיך היערמיט האָפליכסט אנצייגען, דאסס מיינע וואהנונג פאָם 1. מאי דיעזעס יאהרעס אב

גראָסע פעלדגאַסע נר. 26. I. שטאָקק.

(אין אינמשטעלבאַרער נאָהע דער אנדראַששי-(ראַיאַל) שטראַסע זיך בעפינדעט.

האכאכטונגספאָלל
יאזעף דאזענבליט ה.

פאן דיינע פאַיז אונד פאַנ מאיעסטאַט אַסטער אונגארנס אונד פאן דיינער מאיעסטאַט דעם קאַנזע פאן בעלגיען

פריווילעגירט

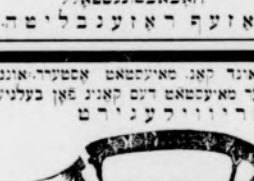

הערען- אונד דאמענ-רוכבאנד

מיט בריכטס מעיר. איינס נומס, מיט אדער אהנע פעדער, פאן 3 ביז 6 פל.—דאס פאן דיינער מאיעסטאַט פריווילעגירטע פעלפיש ברוכבאנד שטעט זעלבסט דען פעראלטעסטען בריוך נעגען הערניאדרינגען. איינזיטיג 8 פל. צווייזיטיג 16 פל. בייא בעשטעלונג איט אנצוגעבען: אב דער שאדען אין דען אינשטען שטייל דיינגס, אב דער שאדען דעסס, ווענס אדער איף ביידען זייטען איט אונד מאאס דעס הויפטעס-אינפאנגעס. רוקקענגראדהאלטער נעגען נאַלאַסיגען אדער אינפאַרטיגען אבערלאַיטער. פריז 56 כר. נעגען עדאה-טען אדער ג באנגען ריקקען פאן 12 ביז 24 פל. בייא בעשטעלונגען זונד דיא בייטע אונד לאנגע דעס ריקקענס אונד אינפאנג דעס אבערקאַרפערס (אינטער דען אינגעסטען) אנצוגעבען. — פיסטענדריאַנס, נעגענעס אייס הייטלערער אונד וואַלקאַנזייטיגעס קייטשיג, פריז פאן 40 כר. ביז 3 פל. פיר הערען זעהר עפפעלעגאנטעס. פיעלגעדעגען, ריינזיגען אונד דער אבגייטערלאַסטע אונגעדיגונג נאַהמיג. שטעט נעגען ערען אונטערלייבסשאדען, בויבגיעדען, קראַמפאדערס-שטרומפען, אדדינאַמאַרס, לופטפאַלטער, אלדע פאַרבען נומס אונד קייטשיג-שפעגאלשאַטען, שוואַנגערשיקע, קונסטפיס, מיטטעראַפאַלל-באנד-נען, מיטטעקראַנגע, נאַנעלבוכבאנדער. בעטטאַנלאַגען אייס וואוק, קייטשיג, מאַסטראַרמפאַלל-באנדאַגע, האַמאַרהאַלבאנדאַגע (פיר ג דרעגע אדער), בע נים, קאַמאַדער, האַדדאַהר (פיר שווערהאַרינגע). אינדאַלאַסאנגס אפפאַראַט אונד אַלדע אין דיעזעס פאַך שלאגענדען אַרטיקעל זינד אימטער אס לאגער. אין אונד אויסלאַנדישע בעשטעלונגען עפפעקטואַרט.

J. Keleti, k. k. priv.
Bandagen (Bruchband) u. orthopädische Apparaten Fabrick. — Budapest, Kronprinz-Rudolfgasse 17. (im Szervitengebäude.)

MATTONI'S
GIESSHÜBLER
reinster Natronsäuerling
SAUERBRUNN
bestes Tisch- und Erfrischungsgetränk,
erprobt bei Husten, Halskrankheiten.
Magen- und Blasenkatarrh.
Heinrich Mattoni, Karlsbad und Budapest.

B. Stamberger,
Buchhandlung und Buchbinderei, MISKOLCZ. (Ungarn)
Gegründet im Jahre 1869.

עמפפיעהלט זיין ריכאמאַרטיגעס לאגער פאן אלטען אונד נייען ספרי תורה, מגלות, תפילין, מזוזות. ב ה כ ש ר נ מ ו ר, פיר ניכט כשר צוהלע איך 10, נול דען שטאפיז. עכטע יראַסלאַוויער אונד קראַקאַמאער טלתים צידאַקל, טלתים לטנים, נאַך אונד ווילכער באַרטען (עטרות) פיינסטע זידען טלתים, בשרה ציצית, סדורים, מחזורים, חומשים, תחנות מיט יודישער דייטשער אונד אונגאַרישער איבערזעטצונג אין ליינוואנד, לעדער, זיידע, מאַסט, עלפענבין, מיט בראנצע אונד ניקקעל פערצערונגען. שלבכער, נמיות, רעזעבכער, שפּאַכלעהרע, גבראַגיע לאנדראַרטען, בריעפשטעללער אט. ז. וו. בעשטעללונגען ווערדען נעגען נאכנאהמע פראַמפט עפפעקטואַרט.

קיין מאַענגלווידען מעהר!

דאס שהיערסטע נוט דעס מענשען איזט דיא ג ע ז ו נ ד ה י י ט. צור ערהאַלטונג דערזעלבען עמפפעהלט איך מיין אַרצנילויכס מישטעל נעגען מאַענגלווידען יעדע אַרט. בעזאנדערס אבער נעגען מאַענגלשוואַכע, אפפעטשטאַנדס-קייט. מאַענגלווידע, בלאַהונג, קאַלט, מאַענגקאַטאַר, סאַדברענגען, אנד- אונד שווינדלדונג, נעגען אינערמאַסינע פערשלימונג, בעבריטיג, קאַפּפּשטעקין, נעגען יעדעס דורך איבערמאַסיגען נענוס פאן שפיעלן אונד נעשראַנקען ענשטעהענדע מאַענגלווידען.

אין קיינעס הויזע איזראַעלס דירפטען דיעזע מאַגען- אונד פיעבערטראָפּפען פעהלען!

אם 13. אינוגסט 1885, צור צייט אלס דיא כאַלעראַ אין שפאַנען אונד ווישטענדסטען נראַסיסטע, האַבסט איך פאן דיעזען טראָפּפען, אים דיא נאַשהונגען פערזוכט אנצושטעלען, דאהין נעזוכט אונד וואוידען דיעזעלבען מיט איבערראַשענדען עפאָלג אנגעווענדעט. פריז אייגער פלאַשע 1 גולדן, 5 קר. אינד איזט אויסשליעסלך בייא ערצייגער

Tobias Lefkowits.
Budapest, VI. Bez. Königsgasse Nr. 36

צו האבען. — פראַיינצבעשטעללונגען ווערדען גענען אינזענדונג דעס בעטראַגעס אדער פער נאַכנאהמע עפפעהלט אירט. מאנדיר דרימאַליגער פאָסטפרייאנדט נאך אלדען ווענשטילען.

איינ- אונד פערקויף

אלדער נאַטשונגען

לאָזע, רענטען, פּריאָריטאַטס-אָבליגאַציאָנען פאַנדרבייפּאַפּיערע

אינדוסטריע-פאַפּיערע

נאַדר- אונד זילבערטונגען, פערמדער נאַטען עטצ.

איינלאזונג פאן קופּאָנס

פערקויף אטאַליענישער האַטהעריטאַטס-לאָזע נעגען דעס מאַנעסטרי.

דארלעהען איף ווערטפאַפּיערע

עסקאָמפּטע אונד איינלאזונג געגאַנגענער לאָזע אונד אבליגאַציאָנען

באַרזיג-אויסאַראָגע צור קאַסאַלאַנלאַנג, וויא צו שפּעקולאַציאָנען ווערדען בייא וואהרונג שטרענגער דיסקרעטיאָן, קולאנט אונד רעעל אויסקונפטיגונג.

M. WELTNER
Bank-, Commissions- und Wechslergeschäft.
Budapest, IV. Bez. Waitzner gasse 27.

אללע נאַטשונגען

וויאָללוואַרקע, פּרוכטוואַרקע אונד פלאַכען,

וואוייא ליינענקורענטאַר טיקעל זינד בילליגסט צו האבען אין דעם ליינען, אונד זאַקקע ען גראָס נעשאַפט דעס

Moses Freudiger, Budapest,
VI. Bez., Laudongasse, im eigenen Hause

ASSECURAZIONI GENERALI.
Filiale: Budapest, Dorotheagasse 10.

אסס'יקוראַציאָני גענעראַלי. דיא רעכנונגס-אבשליסס, וועלכע אונזערע נעזעללשאַפט פ ר וועגען מאַנען פראַ 1885. פעראַפּפענטליכטע, צייגען פאַן אינער זאַלבען אימפאַזאַנטען נראָסע דעס נעשאַפטסאומאַנגע, אונד האָהע דעס ערצעלטען נעוויגנעס, פאַן אינער זאַ פאַרזיכטיגען אנאַמאַלונג אונד פאַלאַסיגונג דער רעזערווען, וויא מאַן דיעס נור בייא אינער זאַ נראָס אנגעלעגענען אינטערנאַציאָנאַלען געזעללשאַפט פינדען קאַנן, דיא אַללע בראַנטען דעס פערזיכערונגסגעשאַפטעס מיט גליכער זאָרגפאַלט מיט בעגינסטיגונג אַללער טעכניטשען הילפסמיטטעל דער נייצייט בעטריבט.

דיא מאָפּאַל-איינגאַהמען אין פראַמען אונד נעביהרען ערלייכטען אים אבגעלויפענען יאהרע אַל. 14,064.237.75 אין אַללען בראַנטען, אין פערזאַנגיסס דער פעראַלאַטענען קאַמטאַל אין וואוידען אַל. 1,296.179.12 פעראיינגאַהמט.

דיא אים יאהרע 1885 בעצאַהלטען 39.575 שאַדען בע ראַגען אַל. 9,042.351.17 מיטהין האַט דיא גענעראַלי זיינ איהרער אים יאהרע 1831 עראָפּאַלטענען נרינדונג פיר 598.156 שאַדען אַל. 187,165.689.68 בעצאַהלט, וואָפּאַן איך אינזערע פאַטעראַלאַנד אַלליין 96,566 שאַדען פער אַל. 34,376.780.69 עגטאַלטען.

דער ריינגעוינן ערלייכט דיא צייטער פאַן אַל. 1,344.588,55, וואָפּאַן אים איינגאַנגל כען פערזיכערונגסגעשאַפט נור אַל. 577,074.80, אַלזאָ יונד 4 פערצענט דעס אימאַטעס אינס פערזיכען נעבראַכט וואוידען, אין בעזייז דאס דער פראַמענאַטען דער גענעראַלי זעהר מאַסיג אונד דערען שאַדען-ליקווידאַציאָן זעהר קולאַנט איזט.

פאַן דעס ערוואַהנטען ריינגעוינן וואוידען אַל. 141.844.68 דער רעזערווע פיר קוראַטיוואַנקונגען, אַל. 348.623.75 דער אימאַביליאַר-רעזערווע צוגעווענדען, וואַרויך ערמעגליכט זיך אייך אַל. 987.419.61, לעטצטערע אייך אַל. 1,055.768.40 ערהאַלטען.

דיא מאַאַר-פראַמיען רעזערווען פערמעהרטען זיך אים אַל. 1,308.258.84, זאָ דאַסס זעלבע אַל. 21,484.851.23 ערלייכטען.

דיא נעוואַמטען נראַנטען מישטעל דער אנשטאַלט פערמעהרטען זיך אים אַל. 1.788.140.38, זאָ דאַסס זעלבע פראַ 31. דעצעמבער 1885 אַל. 33,279.016.21 בעטראַגען, וועלכע אין דער פאַרזיכטיגסטען ווייזע אין דיא בעסטען ווערטהע פראַצירט, זעלבסט דעס אנגסטליכסטען פערזיכערונגען אַללער בעזוהרונגען אונד זיכערהייט נעוואַהרען.

נעבען דער זאָ ווייטען פערמעהרונג אַללער רעזערווען וואר דיא אנשטאַלט נאָך אין דער לאַגע פיר יעדע מיט אַל. 315 איינגעצאַהלטע אקטיע איינע דיווידענדע פאַן פראַנקס 310 = אַל. 124 אין גאַלד צו פערטהיילונג צו בעגען.

דעזער אומשטאַנד פעראיינט מיט דער אנערקאַנטען קולאַנס דער גענעראַלי, וועכען דערזעלבען אויך איינע ווייטערע אינטערעסאַנטע אינהאַלט נראָסען נעשאַפטסאומאַנגס, דער שאַן דורך אין פאַרשעפאַלי פאַן אין דען אַלגעמיינען יאהרען פאַלליגען פראַמענטיגען פער אַל. 22,438.112.70 וויא דורך אין לעבענס פערזיכערונגס פאַרשעפאַלי פאַן אַל. 89,330.807.82 נעוואהרלייסטעס ווערד.

אין דער גענעראַלפערזאַמלונג עפאָלגטע דיא נייוואהל דער פונקציאָנאַרע אונד וואוידען אויך דיא אינגאַרישען פערוואַלטונגס-אַטהען, דיא הערען אלעקסאַנדער פאַן הענעדיש אונד לאַדיסלאוס פאַן קאַרזמטש אייגשטטיטץ ווידערגעוואַהלט.

ביערהאַללע.

דיא בעסטע אונד עלעגאַנטעסטע ביערהאַללע אויף דער זעהר בעלעבטען אנדראַששטראַסע איזט אינשטרייטיג דיא לאַנגסט בעקאַנטע פירמא ל א ב ל מ. וועלכע אין אירער בעשטרייבונג פיר דעשטרייבונג אין בעסטע ב י ע ר פעראַבפאָלגט. בעסטע בעדיענונג, בילליגע פרייזע, שאַנע לאַקאַלאַטען אים צאַהלרייכען צישפיזע בעטעט

האכאכטונגספאָלל
LÖBL M. Budapest, Andrássystrasse 15.

דאמפּפבאד.

דאס דאמפּפבאד אים לוקאַטשבאד האט איינגען שאַלכען וואַסעריזפלוס פאַן 220,000 קובק פוס. מעטעלסט שטראַסענבאהן אין 15 מינוטע צו ערייכען. פריז איינער באַדעקאַרטע זאַמטמוט אונד רעטורפאַהרט 50 כר. בייס קאַנדוקטער צו לאָזען.

CURORT MARGARETHENINSEL

Eigenthum Sr. kaiserlichen und königlichen Hoheit, des Herrn

Erzherzog Josef.

קוראָרט מארגארעטהענאינזעל

איינגעטהום זר. מאיזעריליבען אונד קאניגליבען האהייט, דעם הערן

ערצהערצאָג יאָזעף.

דיא מארגארעטהענאינזעל, דיעזע קאָסטבארסטע פערלע אונגארנס אין דער נאָכסטען נאָהע דער הייסשטאדט גע עגען, פערפיגט איבער נאטורקוועללען, דיא נאך דעם איטהיילע ערסטער מעדיציניסשער קאָאַצישאטען ביא דען פאָלגענדען קראנקהייטען מיט גיסטיגיס עפאָלגע אנגעוענדעט ווערדען:

גיכט, מוסקעל, אונד נעלענקסרעומא, כראָנישע נעלענקס, אונד בייגהוישענמעצינדונגען, לאהמונגען, דיא נאך גיכט אונד איינעדען פערלעטצונגען גענעסענדען ווינד, כראָנישע הויטאייסלאנג, כראָנישער קאָאַרהד דער בלאזע אונד נעבארמוטטער; דורך דיא בעסיגע צוזאמענזעטצונג, לייכטע איינאתמונג אונד מעסערשאיד איינגעס זיך דיא וואהרקוועללע אייך צים אינגערען געבריך, נאמענטליך ביא מאנגעלקראהדהען, וועלכע אין פארנע אינטערלייבשאָאָקקונגען בעשעהען.

אויף דער אן נראָאַראיזינען אארקאנאנען אונד זעלשענער פלאָראיזינען, שטייבפייזען אינזעל זינד אין צוויא האָעלל אונד מעהרערען נראָסערען אונד קלייגערען וויללען 300 מיט אללען נאָטהיגען צישענמאָס איינגעריכטעט צימטער. — עס איזט דאָס ווארמע אונד קלייגע נעסאנגען, אים אללען אנפאָרדערונגען דער איינזל וואהרגענען קוראנסטע צו גענשפרעכען. פאָסט, טעלעגראָפ מיט טעלעגראָפ־סטעבענדונג. דיא לאָקאלדאמפפער פערקעהרען שטענדליך, אים האָאומטער אייך צווייטמאל שטענדליך, ביא דיעזער קאָמפוזיטאציאן ווייד דען קוראנסטען דער פארטהייל געגאָטען, דאס איינע פאָהרט הין אונד צוריק נור 10 קר. קאָסטעט.

אויסקונפט איבער אללע פערהאלטנישסע דער קוראנסטענס דער מארגארעטהענאינזעל דיא באדע־פערוואלטונג דער מארגארעטהענאינזעל.

דרעשמאשינען.

טארנאָצי גוסטאָף

עמפעהלט אללע נאטווענדיגען לאנדווירטשאפטליכען מאשינען.

בעזאנדערס אבער דרעשמאשינען וועלכע אייך אללען ווענען, דיא עשיינען, פאָן אנדערען פאבריקאנטען ניט אנבערעטראָפען ווארדען, פאבריקאט: Hornsby et Sons, זאמענגעזעטצט עקסטרא לארגע אונד אפריקאנישע דרעשמאשינען. דיא ערהעלטען אימטער דען ערסטען פייז. דיא אללערסטרענגסטען פייזקוראנטען אונד ווערדען אייך וואנגס גראטיס אונד פראנקא איבערזענדעט

TARNÓCZY GUSTAV

Maschinenhalle. Budapest Waitzner-Boulevard Nr. 78.

Grabmonumente

דיעזעגען, וועלכע דיא טרויריגע פליכט האבען, אהרען שטיעלען דאהינגע־שיידענען גראבשטיינע צו זעצען, עמפעהלען ווייר אינזערע אים גאנצען לאנדע בעסטבעקאנטע גראבשטיין־פאבריק, דיא ווייר איבער 2000 גראבשטיינע שטעטס פערטיג אם לאגער האבען, וועלכע דען בילליגסטען פרייזען צו האבען זינד, אונד צוואר:

ראטהער מארמאָר פאָן 4 גולדען אייזאָרטס, שרעגיגע בליא־גרינע מארמאָר פאָן פל. 18 אייזאָרטס. גראנט סיעניט אונד פאָרפיר אין פערשיעדענען פארבען פאָן 60 פל. אייזאָרטס.

Monumenten-Fabrick der

ENTREPRISE DES POMPES FUNÉBRES

Budapest. Kerepescherstrasse 68.

דיעזעלבע איבערנימטט פערנער דיא אייספיהרונג גראבסטיינמאָלער נאך איינגעגען אדער פאָרגעלעגטען פאָרגען.

פיר קאָרעקטע גראווירונג אונד עכטע, דויערהאפטע פערגאלדונג ווירד גאראנטירט.

קאָנקורז.

אין דער אַרטהאָר. איזט. געמיינדע צו Abanj Szántó איזט דיא שטעללע איינעס זעהר אָרדענטליכען פארבעטערס, דער צוגעריך שיב וקוראָ זיין מיט מיט איינעס יאהרעס־געהאלטע פאָן 400 פל. א. וו. פייער וואהרונג, האלבער שהשה אונד געבענעמאָלמעגטען פאָן ר״ח סיון הבע״ל צו בעזעטצען. רעפלעקטאנטען, מיט ציינגיסען איבער אירע בעפאהיגונג מגאיני זמניני פערזעהען, מיסען דיעדער צו איינעס פראבעפארטראג ערשיינען, יעדאך ווערדען שפעטער גור דעם אכטפפערטען פעברועטעט.

הערמאנן דעם בערג, פראזעס.

לאָקאל־פעראנדערונג.

איך בעעהרע מיך הייעמיט דיא האפריכע אנצייגע צו מאכען, דאס איך מיט מיינעס נאטהיזע אונד זעלבזאָרגענגעשאפט פאָן דער לידאנגאסע נר. 5, אין דיא

קאָנגסגאסע נר. 17

איבערזעדעלטע, וא איך אין זעהר געהייגעס פערקייפסלאָקאל מיט איינעס זעהר שאנען שפייזע־סאלאָן פון איינגעריכטעט אונד פיר רעפעלע אונד סאלאָנע בעדיענונג מיט דען בעסטען שפייזען אונד געטראנקען געזאָרגט האבע — אייך האבע אך מעהרערע נאסעס־אונד האָציממער, עבענערדזאוויא אייך אים I. שטאקק פיר קוראטערסיטע פון איינגעריכטעט אונד לאנד ערדמאנן, דער מיך אלס נאסט בעעהרען וויל, אייך דיא גראסטע צופריעדענשטעללונג רעכנען. ערזוכע דאהער זאוואהל דיא מיר שאן לאנגסט בעלאנגטען אלס אייך דיעעיגען דיא מיר ערסט עטטע אירע ווערטהע בעקאנגטשאפט צו טהיל ווערדען לאסען וואללען, מיך אין מיינעס נייען, אייפפאללענד שאנען לאקאלע מיט אירעם ווערטהען בעווזכע צו בעעהרען.

האכאכטונגספאלל פ. ה ל י י ן,

קאָנגסגאסע נר. 17,

אים הייזע צום „לאנג פאָן פאלען״

נב דיא פירמא דעם לאָקאלעס איזט שאן פאס איינגאנגע דער לידאנגאסע ערזוכטליך. ערזוכע דיא געעהרטען לעזער, וועלכע פאָן דיעזער אנצייגע גע־בריוך מאכען וואללען, זיך מיינע אדרעסע צו נאטירען אום דאס זוכען אונד נאכפראגען צו ערשפארען.

אנצייגע.

איין יינגער מאנן מיט אנגער גאנשריפט, דער שאן 3 יאהרע אים מאנפאקטור־געשאפט וויינעס פאשעס איזט, ווינשט אין איין גראסערעס געשאפט דיעזער בראנשע אלס פראקטיקאנט אונטערקאָמען. אנפראגע וואללע מאן ריכטען אן פ. ז ו כ ס מאדיאר־לאָאָש.

נאָטאר ס. „עס טהוט מיר לייד איהנען אנקינדיגען צו מיסען, דאס איהר אנקעל פאר דיינעס הינשיידען זיין ערסטעס טעסטאמענט געאנדערט אונד איין גאנץ נייעס טעסטאמענט געמאכט האט, וואָרין קיינע רעדע איזט.״

נ ע פ פ ע. „וואס מיינען זיא הערר דאָקטאר, לאָסט זיך דאנגען ניכט איינשפראכע ערהעבען?״

נ אָ ט אָ ר (אכסעלצוקקענד). אין דיעזער אנגעלעגענהייט איזט גאר ניכטס מאגליך. —

נ ע פ פ ע (אונטער־ברעכענד). „איך ווערדע דיא איינשפראכע טהון, דאס איך מיינעס גלויבען נעטריא בין, אונד דאהער גור דאס „אלטע טעסטאמענט״ אנערקענגען קאנן.״

ראטהזעל.**)

מיט נ. איך בין נעשאפפען צווייפאך דרוקק צו איבען:
אלס מאנן ווירד ווערדע מאנן נאך פריוען מיך ליעבען,
אלס ווייב דא לאכעלן מיך דא פריוען אן,
ווייל איך דיא רונצעלן איהנען גלאטטען קאנן.
דאך אהנע קאָפ פערשטעה איך עס צו מאנגען,
דיא שהאָרען, דיא מיר קאָפפלאָן אנגעהאנגען.

מיט ד. זאָ מאנכע שפייזע ווירד מיט מיר בערייטעט,
איין פיינעס אָל איים מיינעס קערן געלייטעט;
וואָהל שאטעט מאן מיך אים ליעבריך וויל פריכט,
זאָ מאנכער איבער מיינע בישטערקייט דאך פלוכט.

מיט ט. אומפאנג איך דיך מיט מיינען ווייכען ארמען,
אונד לאסע דיך אן מיינער ברוסט ערוואַרמען;
דאך הייש דיך, מיך הין אונד הער צו דרעהען,
זאָגסט ווירד דיא ווערדע אלס הייכלער דיך אנזעהען.

חידה.

מאת החכם פ. פ. פה.

א	ה	ה	ו	ו
ו	ו	י	י	מ
מ	מ	נ	נ	ס
ס	ע	ס	פ	ר
ר	ר	ש	ת	ת

בנה לך בזה חמש תבות
מכל חמש וחמש אותיות
אשר תחבר במחברת,
וראשיהן יהיו לך לתאורת.
הראשונה תתן לך למנה;
השנית מעדן יוצאת ברנה;
מהשלישית תוציא סז לעשרה,
הרביעית בני אבותינו בנפש מרה.
האחרונה תפול על עפעפינו,
וחונה לנו מעצבוננו על משכבנו.

אייפלאוזונג דער ראטהזעל אין נר׳ 50:

I. דעם דייטשען:

טרויא, שיא, ווים.

מאנגע, ראזע, אנאאס, אילמע, שוואלבע, אדלער, איזאָ, וואלפיש, נעטע, מלאָנע.

II. דער חידה:

מ י כ ל.

מיכל בת שאול, מיכל מים (וואסערבעהאלטער).

ר י כ ט י ג האבען געלאָזט:

דאס ד י י ש ע. דיא הערען: ווייס עס שפשיע — דאבא, יוסף גרינבערג — פרעסבורג, מארטין עס מאקס פירסט — וויטשען, בערגער מאָר עס שאנדאָר — אמראָוויטצא, מ. פינק — אוישפשין, מאלאמאן האשאנדער — טעשען, מארקוס פירדעלי — נעמעשליפקא, ישראל ליב קלין — אדא, יאנאס שפיגעל — שאָאָק סעראבע, בערנהארד אבראהאם — בוזאיא־נאשאיד, נעשוויטשער דולדנער — טורעלוקא, פריילין האני לאָווין — פרייזע־קירכען. —

דאס ה ע ב ר א א י ש ע. שיינס איינע צו הארטע נוסס, דא אונז בין צור שטונדע קיינע ריכטיגע לאָזונג צו־נעקאָמען איזט.

נ אָ כ ט ר אָ נ פאָן נום׳ 48: פרויא פאני נוסמאנן — דרעשפפ, בערגער מאָר עס שאנדאָר, שולהאָף ליפאָס — אָמראָוויצא, יעקב שניטצער — נאמדע.

**) דיא נאמען דער איינזענדער ריכטיגער לאָזונגען וועדען בע פאר שלוסס דער נאכסטען פרייטאגנוממער אונס צו־קאָמען ווערדען ווייר פערפאָסענשליכען.